

μια συζήτηση με τον Γ. Μαρκοπουλο

Γνωρίσαμε ένα άνθρωπο γιομάτο όνειρα, φόβους, γιομάτο μουσική. Μας μίλησε γι' αυτά τα όνειρα, τους φόβους του, για τη γνήσια Έλληνική μουσική, τις ιδέες του και τα πιστεύω του.

Τόν ευχαριστούμε.

Γιατί έφυγες το 1967 από την Ελλάδα και γιατί γύρισες πάλι πίσω;

Μέχρι το 1967 σπούδαζα μουσική (θεωρητικά βιολί και πιάνο) στο Ώδείο Αθηνών. Είχα μιὰ ευρωπαϊκή παιδεία που άρχισε από το 1961. Ήθελα να συνεχίσω την παιδεία αυτή γνωρίζοντας από κοντά όλα τα μουσικά μοντέρνα ρεύματα. Ταυτόχρονα μέχρι το 1967 συνέθετα μουσική για θέατρο και κινηματογράφο καθώς και πολλά τραγούδια. Τα βιώματά μου και το ένστικτό μου με όδηγοῦσαν στις γνήσιες θέσεις τῆς μουσικῆς τοῦ τόπου. Μουσική γιομάτη τραγούδι και χορό από παμπάλαια ἀκούσματα μεταφερμένα από την Ἀσία και Ἀφρική και μετουσιωμένα στα πανηγύρια και τις ἐκκλησιές. Το 1967 - 1970 βρίσκομαι στο καμίνι (ἀντιπανεπιστήμια, Μαρκοῦζε, Τζίμυ Χέντριξ, λαϊκά τραγούδια τοῦ κόσμου, κυριαρχία τοῦ σιτάρ, Μπήτλς, Μπόμπ Ντύλαν και τέλος ἐπαναστατημένη ἀμερικανική νεολαία μέχρι γεγονότα τοῦ Μάη). Σπουδάζω για λίγο και ἀμφισβητῶ με τρέλλα ὅλη την ευρωπαϊκή μουσική, ὀνομάζοντάς την, ἴσως ὑπερβολικά, ὅμως με ἀλήθεια σὰν θάση, κουρέλια τῆς μουσικῆς μας. Γυρίζω πίσω με ὄνειρα νὰ φτιάξω ὄρχήστρα με τὰ δικά μας ὄργανα που τυχαίνει νὰ ἴναι τῆς Ἀνατολῆς. Νὰ γράψω μουσική ψάχνοντας βαθιὰ μέσα μου για νὰ ξανασυνδεθῶ με την παιδική κι ὕστερα ἐφηβική ἡλικία μου τότε που ἤμουν γιομάτος σὰν ἀφρισμένο καζάνι ἀπὸ νταούλια, λύρες, ριζίτικα, ἀφρικάνικους χορούς και μελίσματα τῆς Ἀσίας. Ξαναβρίσκω τὸ στίγμα μου. Τώρα εἶμαι ὅπως ὅλη μας ἡ μουσική, κι ἐγὼ παράνομος. Ἀπ' ἐδῶ και μπρὸς ἔχω νέους παππούδες. Τὸν Ρωμανὸ τὸ Μελωδὸ, τὸν Ἀνδρέα Κρήτης, τὸν Ροῦντα, τὸν Ροδινο. Ἐχω νέους συγγενεῖς στὸν Πόντο, σὴν Ἀραβία, σὶς Ἰνδίες και στὸ Βαλκανικὸ ἀλώνι. Ψάχνω για καινούργια εἰδωλολατρεία ἀφήνοντας κατὰ μέρος τὶς Ἑβραϊκὲς θρησκευτικὲς ἱστορίες ὅπως τὸ ἴδιο ἔκανε τὸ λαϊκὸ μας τραγούδι.

Ἐχεις πῆ, κάτω τὰ Ὁδεῖα. Ποῦ λοιπὸν μπορούμε νὰ μάθουμε μουσική;

Ἡ θαλίτσα ἔχει ξεκινήσει ἀπὸ μακρὰ. Στὰ Ὁδεῖα μας καλλιεργοῦνται μουσικοὶ προορισμένοι νὰ ἐρμηνέψουν ἔργα ευρωπαϊκῆς κουλτούρας ὅπως τὰ περισσότερα κι ἀπὸ τὰ θεατρά μας.

Ἄλῆθεια ποῦ ἔμαθε μουσική ὁ Μέγας Χαλκιᾶς;

Ἄλῆθεια ποῦ ἔμαθε μουσική ὁ Ροῦντας;

Ἄλῆθεια ποῦ ἔμαθε μουσική ὁ Περιστεράκης;

Ἄλῆθεια ποῦ ἔμαθαν μουσική ὁ Μουντάκις ἢ ὁ Ξυλούρης;

Ἄλῆθεια, ποῦ ἔμαθε μουσική ὁ Βαμβακάρης;... Νομίζω ὅτι

θα μπορούσαμε νὰ εἶμαστε ἔστω καὶ γιὰ λίγο εὐτυχισμένοι ἂν μαθαίναμε ὅλοι μας μουσική παίζοντας ἓνα ὄργανο. Θα μπορούσαμε νὰ ἔχουμε δασκάλους μὲ θυζαντινὴ σημειογραφία νὰ διδάξουν. Οἱ καλύτεροι μουσικοὶ ποῦ παίζουν στὰ ἔργα μου, δὲν γνωρίζουν τὴ λεγόμενη εὐρωπαϊκὴ μουσική καὶ πιστέψτε με εἶναι καταπληκτικοί. Ὅμως χάνονται κάθε μέρα. Θα μπορούσαν οἱ ἴδιοι νὰ ἔχουν πολλοὺς μαθητές. Εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ κοντινά μου ὄνειρα, νὰ κάνω ἓνα εἶδος χώρου σὲ συντεχνία ὅπου ὅλα αὐτὰ θα ὀργανωθοῦν γιὰ νὰ διδαχθοῦν ἐλεύθερα καὶ μὲ καινούργιες μεθόδους, μακριὰ ἀπὸ τὶς παγερὲς αἰθουσες, καὶ τοὺς δασκάλους σὲ θάβρα. Θα ξανασυνδεθοῦμε μὲ τὰ παλιὰ νήματα, ὅπου ὁ δάσκαλος παραδίδει σὲ μαθητές. Ἐνα εἶδος ὡς ποῦμε ἀντιωδείου.

Ὁ Χατζηδάκις εἶπε ὅτι τὸ τραγούδι δὲν μπορεῖ νὰ θίγη προβλήματα.

Ἐσὺ τί λέεις; Νοεῖται ἢ τέχνη ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτική;

Δὲν ξέρω τί λέει ἢ τί δὲν λέει ὁ Χατζηδάκις. Ἐνα τραγούδι εἶναι πράξη. Ἐφ' ὅσον ζοῦμε μέσα στὶς πόλεις καὶ χτιζόμαστε, τὸ τραγούδι θα θγαίνει (ἐννοῶ τὸ ἀληθινὸ) ἀπὸ τὴν ἀνάγκη ποῦ ὑπαγορεύει ὁ κόσμος. Κι ἂν αὐτὴ ἡ ἀνάγκη εἶναι νέα καὶ προέρχεται ἀπὸ νέους καὶ ὁ συνθέτης τοῦ εἶναι στὴ γενιά τους ἢ κοντὰ τους, τότε αὐτοὶ θα τοῦ ποῦν τί θα γράψῃ. Ἡ τέχνη ὅπως ξέρετε εἶναι ἓνας δοκὸς πολιτικός.

Τί ἔχεις νὰ πῆς γιὰ τὸν Θεοδωράκη, τὸν Χατζηδάκη καὶ τὴ μουσική τους;

Οἱ Βοῦδες ποῦ σᾶς καταπιέζουν ἔχουν πολλὰ πρόσωπα. Κι ἂν ἓνας Βούδας τέλειωσε καὶ θέλει νὰ πεθάνει ἢ κουράστηκε ἢ εἶναι ἄρρωστος καὶ δὲν μπορεῖ νὰ πέσει, δὲν τοῦ τὸ ἐπιτρέπει τὸ σύστημα. Θα τὸν τρῶτε γιὰ χρόνια πολλά, ὅπως ἔφαγαν κάποτε οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς τριάκοντα τυράννους. Ἡ διαφορά εἶναι ὅτι ἐδῶ εἶναι ἓνας ἢ δυὸ ἢ τρεῖς κι ὄχι τριάντα, γιὰ νὰ μπορεῖς νὰ διαλέξεις. Ἄν ἦταν κάπως ἄλλιῶς θα ἔλεγα: Βγῆκες νὰ πᾶς στὴ δουλειά σου. Γιὰ κακὴ σου τύχη, νὰ μπροστά σου ἢ γοργόνα. Ζεῖ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἢ πέθανε; Ἐσὺ πρέπει νὰ πεῖς τὸ μέγα ψέμμα ὅτι ζεῖ γιατί ἄλλιῶς δὲν πᾶς στὴ δουλειά σου. Ἄν θέβαια ἦταν κάπως ἄλλιῶς τὰ πράγματα. Διότι τὸ χειρότερο εἶναι ὅτι κανεῖς, οὔτε κατὰ διάνοια δὲν εἶναι Μέγας Ἀλέξανδρος. Ἄς μὴ θεωρηθῇ αὐτὸ κάτι καυστικὸ γιὰ τὸν Θεοδωράκη. Τὰ λέω ἴσως γιὰ νὰ τὰ βλέπω κι ὁ ἴδιος, καὶ ἐσεῖς ποῦ αὔριο θα μπῆ-

τε στο σπίτι που σ'ας έτοιμάζουν. "Όσο για τον Θεοδωράκη, είναι μια παλιά αλλά καλή και δυνατή ιστορία που έπαιξε και θα παίξει τον όποιο ρόλο της. Η μουσική του είναι στη διάθεσή σας για να κάνετε τις κρίσεις σας.

Τί σκέφτεσαι για την επιστροφή του Θεοδωράκη και για τις κακές κρίσεις του για σένα;

.....

Είπες ότι τα παιδιά των εργατών με τα παιδιά των άστων έχουν κοινά προβλήματα. Από που ξεκινάς και ποιά είναι τα κοινά αυτά προβλήματα;

Νομίζω ότι η άριστοκρατία της καταγωγής έχει τελειώσει πιά. Τα παιδιά των άστων έχουν κοινά προβλήματα σπουδών, κοινωνικών αλλαγών, καταπίεσης από γονιούς και συμπεριφοράς στο χώρο. Μέσα εκεί γράφω.

Που ανήκεις;

Είμαι κληρωτός αυτής της ώρας όπως είναι κάθε ένας μας.

"Αν κάτι απ' αυτά που πιστεύεις βγει πέρα για πέρα ψεύτικο, τί θα σημείνη αυτό για σένα και τί θα έκανες;

Θα αλλάξω κι αν βρω κάτι πιο αληθινό, αν μπορέσω θα προχωρήσω. Έγώ θέλω όπως καθένας μας όμως... δεν εξαρτάται πλέον από μένα. Έδω αλλάζουν για να με γελοιοποιήσουν, τα λόγια μου. Προσπαθούν να διασπάσουν το συγκρότημα της ΛΗΔΡΑΣ. Τη μουσική μου την πολεμούν. Βάζουν συνέχεια ένα τραγούδι απ' το διάλειμμα το σατιρικό «του άνδρα του πολλά θαύρα» για να με γνωρίζει ο κόσμος απ' αυτό και παραλείπουν και θάβουν «ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ», «ΤΑ ΡΙΖΙΤΙΚΑ», «ΤΟΝ ΗΛΙΟ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟ» και τόσα άλλα. Κουτσουρεύουν τα έργα μου και θάζουν τη μουσική μου σε γύψινα καλούπια. "Όμως ευτυχώς οί νέοι είναι σήμερα πανέξυπνοι και δεν ξεγελιούνται εύκολα. "Έτσι... εύχαριστώ πολύ. Γειά σας.